

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Asiaticae Historiae Societatis Iesv Pars ...

Libris Quatuor Consequentibus Pertexens, Quae post beatum S. Xaverij
Obitum Soc. Patres ad Dei gloriam in iisdem Prouinciis gessere

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1667

16. Insulae duae ad Christu[m] conuert. Firandenses Christ. vexamur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11445

subduerent, nam suæ se malè securum, securitatem aliis non posse præstare. Verum enimverò vbi placitum Deo suos respicere, continuo turbines in serenum vertit. Quinquaginta millia lectorum militum eduxerat Rex Bungi, ulturus Regis Amangucciani fratris sui necem, rebelles aggressus prælio vicerat; vltusque victoria, & felici ferro, non magno conatu tot sibi regna subiecerat vt potentissimus euaderet Iaponici Princeps imperij, cuius regna sex aut hæreditate aut bello parta obtinebat. Triumphans ergo Funajum Vlucho reuersus apud nostros cœnam cum aliquot aulicis familiariter condixit, vt intelligerent vniuersi quanti eos faceret, & fieri vellet, quod semel quot annis ab eo deinceps factitatum. hinc mensis remotis hortatus est illum Turrianus, ad gratiam illustris victoriæ Deo referendam, cuius ipse officij apprimè gnarus, amplissimam Patribus concessit, disseminandæ legis Christianæ toto suo imperio potestatem, fore siquidem valdè indecorum, regnum suum tam potens, & nobile, eo solo carere quod esset in rebus, omnium optimum, notitia scilicet veri Dei, cuius desiderij sui pignus Facatæ vrbe regni Cicugensis primaria, & Amanguccij, capacissimam aream Patribus donauit, ad ædificandum in ea Christianis templum, & Societati Collegium, reddo hic verbatim exemplum diplomatis Regij ex Iaponico Latinum. [Dux regnorum Zuui (Duces enim ipsi se nominant, nominati ab aliis nisi Reges non ferunt) Dux Zuui, Nagati, Bugen, Achi, Iuami, Bingi, & Bicij. Magnus Dayet, ad cœlum iter donat Patribus occidentis, ad explanandam legem quæ sanctos efficit huc appulsis, vsque ad mundi finem, iuxta illorum placitum Amanguccij magna in vrbe campum, cum priuilegio, ne quis possit in eo vel occidi vel capi, hoc ne quem lateat eorum qui mihi successuri sunt meo isto diplomate confirmo per quod illis perpetua maneat campi possessio.] Obmutuere his Bonzj, quamuis intabescerent animo, & insolentia populi efrænis in reuerentiam versa est, Christi nomen, & fides, magnis accessionibus refluuit.

Erant publicæ res in Iaponia tunc parum fidæ quòd diuisum in multos regulos illud imperium, crebra inter illos æmulatione quateretur, & regni confinis ambitu, alienum ius, suam quisque iniuriam somniaret. Hinc item populus natura ferox, & assuetudine armorum, in omnem belli occasionem irritabilis & pronus, ne suis quidem parcebat dinastis, quos inter frequentes tumultus cum suam Bonzj aduersus Christianos miserent rabiem, plebesque in eos concitarent, alternabat Christianitas aduersis, & prosperis, inde prope stirpitus hodie reuulsa, vbi nudius tertius triumphasset. Eiusmodi fuit Regni Cicugensis, & paulo ante Firandi conditio, illuc Gaspar Villela cum fratre Guillelmo à Turriano destinati anno 1557, tantum anno non toto promouerunt, vt præter alios, semel triduo vno, sexcentos ritè comparatos solenni Baptismo abluerent. Inde Tacusciam, & Ichiceuchim insulas deuecti, leucis à portu vna & altera, Euangelio salutis cœpere, illas imbueret, tenebat illas in sua ditioe ex Regis Firandi

16.
Insulæ dux
ad Christū
conuert. Fir
andensis
Christ. vé
xaput.

proceribus aulicis Christianis Antonius nomine, sed in Christi aula multo præstantior, & eius honoris ardenti studio, cessurus nemini. Nostris illuc dux ipse fuerat, & iuncto cum illis Euangelici præconij labore, suos ad fidem hortabatur; suis sacro ex fonte offerebat se patrem lustricum; suis ipsemet per sese probitatis, & officij Christiani præfererebat facem. Suorum trecentos supra mille bimestri spatio, gaudens vidit, Dei domesticis adscribi; sed quorum numero, virtus excellentior certaret. Quæcumque domi vel in fanis prostarent simulachra foras protrahere, & contumeliis omnibus deturpata, mari partim sepulta condere, partim congesta in acervos cremare; vbique cruces statuere; euersis fanis minoribus, tria præ aliis sumptuosa, Deo, sanctæ cruci, Angelorum Reginae dedicare. Firandi similiter crescebat fidelium numerus; fratris Guillelmi quotidianum fuit pensum, viros, & pueros per urbem quærere, & Patri Villelæ auditorium cogere. Accidit quandoque vt inter alios veniret auditurus puer, ætate admodum tenera; is Deo instinctus, candidam animam ad multorum salutem sibi asserente, concione dimissa restitit, & sacrum baptisma cupidè flagitauit; negauit Pater tunc posse fieri, ratus puero eius aratulæ, pondus tantum perperam committi, redire pergeret ad mysteria fidei paulatim ediscenda; verum is actus diuino spiritu, longè constantius quam pro puero respondit, nunquam fore vt illinc amoueretur nisi Christianus. Quare illum Pater quantum res posceret institutum vitæ aquis lauit, pretium operis ex eo aliud non sperans, nisi vt viueret optimus Christianus; at grani tam tenuis fuit satus longè fecundior; die proximè sequenti ad Villelam redit, parentem vtrumque, sororum & fratrum cateruam benè longam secum ducens, quibus diei vnus discipulus, Christianæ legis magister, & auctor, & suator fuerat efficacissimus. Hos incredibili gaudio Apostoli pueri, Villela baptismo expiauit. Tam faustis initiis cum addi nihil posse videretur, emissarios suos ad ea elidenda concitauit dæmon, dissimulante prouidentia diuina, conuersionem regni vniuersi pariter elidi, ex iis alioqui breui secururam, & quod ait Rex Vates, indeprehensis curiositati nostræ vestigiis maria calcante, viderunt Bonziji ruina illa fanorum quam diximus, & simulachrorum, in contemptum populi se trahi; à vulgo puerili, passim ludi, & dictenij peti; perire sibi duo carissima existimationem, & lucrum; vtriusque defensionem se accingunt, consultantque imprimis quem possent de suis, in disputatione Villelæ opponere Placuit iis Firagadaches nuper nominatus, inter eos antistes, & supellectili scientiarum omnium apud illos grauis inuitatur, promittit, sequuntur palam prouocationes, in diem & locum condicitur, coram frequentissimo, siue auditore, seu spectatore confligitur. Pugnae argumentum qualenam fuerit, non produnt tabulæ; sed habent Bonziji nec ea doctrina fuisse vt aduersus Villelam in gradu maneret, nec eâ modestiâ vt duraret ad plausus quibus Christiani victori suo Villelæ fauebant, erupisse in dicta, & facta, visu & auditu fœda; verba impia in Deum, & qui à Deo starent vomuisse, moxque rabie tumidum ab-

cessisse.

scēssisse. Causa inde communi in suam transuersa, vlturusque magis priuatum dedecus, quàm religionem; vi sibi statuit agendum quæ sola supererat; decreta suorum consilii Villelæ pernicie, ad hoc regni tres eximios proceres arma poseit, nihil addubitans quin Patrem optimum armis suis, tecturi essent Christiani. Securus procerum in publicum exilit, de Christi lege, & Villela, fanda nefanda ad sollicitandum populum buccinat, quoad furere pergentem abruptit Antonius; ille quem memorauimus illustris Christianus insularum duarum dominus, cum F. Guillemo. Interpellatur ab iis magna voce, elucidandum quærendo verum; non calumniis opprimendum. Si erat falsa, si vt exprobrabat, impia Christianorum lex, ipse in stadium vir scientissimus omnium per se proferret, argueret, reuinceret, errores extricaret. De flagitijs vero, quæ immania & abominanda Christiano candori affingebat, quæreretur idoneis testibus; cognosceretur coram Rege, & iusta sententia ferretur; nam si abstineretur à vero inquirendo, ne damnari non posset inuentum, quo illæ spectarent intemperatæ declamatoris furiosi? Secutum ad hæc populi murmur ambiguum; abijt Bonzius: arma Ethnici, & Christiani parant. Die postero tres de factiosis Bonzij celsam crucem ab imo cædunt, ad quam consueuerant Christiani solemnem ritu supplicare. At his tacentibus, in auctores suos sacrilegium rediit, tam festinato quidem supplicio vt non ambigeretur cœlitus inflictum, duo enim ex illis super cæsa cruce haud scio qua causa rixati, iisdem se gladijs quibus crucem violarant, mutuo confecerunt; tertius ita euauit, vt de ipso nihil vnquam rescitum sit, biduo post dæmon puerum inuadens illius ore vociferabatur se tribus ad crucem restitendam fuisse suaforem, seque propterea miris modis torqueri; quibus cum populum Bonzij cernerent valde commoueri, puerum alio vel ipsi traiecerint, vel interfecerint, certè deinceps nunquam apparuit. visæ quin etiam de cœlo fulgere cruces, aliaque portenta de quibus nihil additur, nisi fuisse formidabilia. His tamen Bonzij nihilo facti meliores, proritando populo tam dirè institerunt, vt regno, & capiti Rex ipse metueret, rogaretque per nuncios Patrem tempore cedere, & recipere se extra ditionem, quare Facatam, & inde Funajum se transtulit, ne Firandi causâ sanguinolenti conflictus inuentus præberet, hic verò barbari, seu Regis fauore seu metu freti, cruces refigere, ignique absumere; sacram ædem suo cum altari subruere; pias imagines in Dei opprobrium lacerare, ac sacrilegam secuti victoriam Christianos demum nullis non artibus vrgeret ad repetendum idolorum cultum, sed pulsatis iis omni genere machinarum, ne vnum quidem mouere valuerunt, imo & ab Rege ad hoc violentis exactionibus oppressi, confluebant nihilo segnius ad publicas preces, supplicationes, flagellationes & reliqua omnia quæ possunt peragi absque Sacerdote, aliam sibi crucem edito in colle, vrbisque prospectu, longè conspicuam posuere, & armatas ad illam custodias quæ iniuriam hostium ab ea prohiberent; ad eam quotidie albente cœlo, longis ordinibus, itemque sub vesperum procedebant, orabantque

coram diu flexis genibus, in hac assidua venerandæ crucis adoratione, peculiare prorsus fuit mulieris studium quam in seruitute habebat vir Ethnicus; eam ob rem furtim, domo in collem excurrebat, pietati suæ quantum dabatur obsequens; quo herus comperto, acciri hanc iubet, adstanti que indicit Christianismi abnegationem; illa intrepidè, se Christo nomen ea lege haud quaquam dedisse, ut eius unquam desertrix fieret; herus graues pœnas, mortemque ad eò minatur, si ad crucis venerationem, domo exinde pedem ferat; sed frustra minæ hominis insani; postridie manè, idem officium sanctæ cruci mulier exsoluit, prætolatur barbarus redituram, via media interceptam stricto ensè vociferans perit; sed nihilo quam pridè territa, velut mortem ex illo pro Christo quæreret consistit, apertat vulneri collum, & ferrum piè & fortiter excipit, quo illi à crudeli hero caput abscinditur, Christiani funus pompæ honoribus decorant tanquam primitiuum martyrij germen ex illa Ecclesia prouenturi.

17.
Facata capta
nostri pulsi,
& capti.

Is erat Firandi rerum status; Facatæ haud multo melior, vbi Baltazar Gagus cum fratribus Guillelm. & Fernande ab elapso anni 58. Pascha, fundando Collegio incumberebat, iamque anno non solido florentem cernebat Christianitatem, ministerio suo satam, quam vidit etiam repenti destitueret & exarescere. Præfectum vrbi Rex Bungi dederat ferocem hominem & vulgaris quoque prudentiæ rudem, cui cum Regi nouo conciliandus esset populus bello partus, omni studio popularitatis, & benignitatis; obruebat illum proritabatque tributis immanibus, & asperitate genti bellicosæ & liberæ minimè toleranda. Nonnulli ergo nobilium qui plus viribus pollebant, coniurati hoc iugum excutere, & libertati patriam reddere, de suis, militum duo millia colligunt, & ann. 1559. in eunte improuisi adsunt, urbem aggressuri offensione iraque semiuictam; ciues tamen exciuit ad defensionem, metus incendij, & direptionis, carebatque successu tumultus, nisi prodicione Bonziorum, nocte intempesta, portæ hostibus patuissent, vrbe capta, Præfectoque occiso; non dubitarunt nostri de se actum, vulgabat enim à Bonziis rumor, quancumque in urbem subirent Patres, eo secum bella stragemque inuehere; documento esse Amanguccium bis crematam, Funajum madentem suorum sanguine, Firandum tantum non Regi suo rebellem, tunc verò Facatam æterna eatenus fruentem pace, beneficio Deorum; in præcipitium & cladem vergere, ex quo Patres tentassent, religiones eius auitas conuelleret. His acceptis Gagus ex templo F. Ioannem Fernandem, transmisit Firandum, & supellestem cum eo ædis sacræ, & pueros aliquot Christianos facris solitos ministrare. Gago ipso quid factum postea, non potest certius quàm ex ipso sciri, eiusque quas subiicio literis. [Ego, inquit, cum